

Η ΜΕΓΑΛΗΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΤΑ ΓΕΡΑΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΝΑΡΗ

Ο Φλωμπέρ και ο Ντυζάν επισκεπτόμενοι τὸν Κωνσταντῖνον Κανάρη. Ο ἑνδοξος Πυρπολιτής περιγραφόμενος ἀπὸ Γάλλο Ἀκαδημαϊκὸ. Μία μηχανοκίνητος φράξις τοῦ Κανάρη. Ἡ γυναίκα τοῦ Στολοκκύτη. Ἡ ζωὴ του στὸ σπιτάκι του, στὴν Κυψέλη. Ο Κανάρης, καὶ ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος.

Κατὰ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου τοῦ 1859 τὸ Γαλλικὸ ἀντιόχηον «Μέντωρ» ἔρχομαι στὴν Πειραιᾶ δύο δημοσιόφρονες συγγραφεῖς, ποὺ ἐταξίδευαν στὴν Ἀνατολὴ ἀναζητοῦντες πηγὰς ἐντυπώσεων. Ὁ ἓνας ἦταν ὁ Μάζμος Νικάν, ἱστορικός καὶ φιλόσοφος, μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Ὁ ἄλλος ἦταν ὁ πρῶτος μυθιστοριογράφος Γουσταῖος Φλωμπέρ, ὁ συγγραφεὺς τῆς «Κρυφῆς Μορφῆς», τῆς «Σαίραμπ» καὶ τόσων ἄλλων παρρησιῶν φήμης βιβλίων.

Τὴν ἐποχὴ ἐκτὴν εὐόχοτο ἀζομὴ, κοτὰ σι' ἀθάνατα μνημῖα τῆς ἀραιοῦτος καὶ μερικὰ ἄλλα μνημῖα μὲ σώσεις καὶ δατὰ, ἀνδρες ἐνδοξοὶ ποὺ ὁμοῦς προέβαινε τὸ πῶς τῆς δόξης. Ἦταν οἱ ἐπιζώντες ἥρωες τοῦ Ἀγῶνος. Καὶ ποδοῖοι ἀνάμεσα στὰ λείψανα αὐτὰ ὁ Κωροστεινὸς Κανάρης. Αὐτοῦ μένος ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ πόλεμο, τιμημένος ἀπὸ τοὺς Βασιλεῖς, τραγουδιμένος ἀπὸ τοὺς μελαινέτους ποιητὰς τῆς ἐποχῆς, ἀπ' αὐτὸ τὸν Ὀδῶν, ὁ Κανάρης εἶχε πάσῃ τὴν αἰρὴν ἡμῶν.

Οἱ δύο Γάλλοι συγγραφεῖς θέλησαν νὰ γνωστοῦν προσωπικῶς τὴν μεγάλη αὐτὴ μορφή τῆς Ἑπαναστάσεως. Ἐνὰς φιλέλληνα συμπαινώτης τοὺς ἐγκαταστάσας στὰς Ἀθήνας, ὁ ἀντιγραφεὺς Τονὸς ἀντάβηκε νὰ τοὺς ἀδύρησεν αὐτὸν Κανάρη.

Τὸν καιρὸ ἐκεῖνο ὁ ἑνδοξος ναύαρχος κατοικοῦσε σὲ ἓνα ταπερὶ σπιτάκι στὴ δευτέρῃ πλευρᾷ τῆς ὁδοῦ Φιλικῆς, ὅπου τότε εἶχε γιομενὸ ἓνα ποίνοσοφο μέγαρο. Ποῦν ἀργότερα ὁ Κανάρης μετεκόμισε στὴ φτωχικὴ τοῦ ἑαυτοῦ τῆς Κυψέλης, τῆς σημερινῆς μεγάλης συνοικίας ἢ ὅσοια τότε ἦταν μὲ ἐτελὸς ἐρημικὴ καὶ ἀποκεντρωμένη τοποθεσία. Ἐστὶ πέρασε τὰ τέλειτα χρόνια τῆς ζωῆς του ἀπὸ τὸν ἐνῶντα ὁ θάνατος μέγα πῦρ, ἀλλὰ κοινοῦτα μὲ σπαθὸν γῆρι τὸ τιμὸν τοῦ ὁσέως τῆς Πρωτείας, σὺν ταχαζῶντες ἐκείνους καιροὺς, ὁ πῶς ἐκατὰ τὸν τὴν τοῦ πυρπολικοῦ του, ὅταν ἐπῆρταν στὴ Χιο νὰ κάρη τὸν Ὀθωμανικὸ Στόλο.

Ἡ ἀνάρτησις τῶν δύο ἔξοις μὲ τὸν Κανάρη ἐπῆρξε ἐνδ' ἀφ' ὧν, καὶ ὁ Νικάν μὲ τὴν ἀποφάσισιν μὲ γιγνόμενα.

«...Ὁ Κανάρης ἔφερε ἐνδυμασίαν εὐρωπαϊκὴν καὶ μακριὰ ἐνδιγζότα. Εἶχε μαλλιά λευκὰ καὶ κοντὰ, μουστάκι παχὺ. Τὸ στόμα του φαίνονταν σὰ νὰ χιμογελά ἀπὸ συνήθειαν τὰ χοντὰ κοκκινωπὰ χείματα ἐξερκοκίζαν ἓνα μαῖορο κομπολόγι ἀπὸ ἔβανο. (Ὁ Γάλλος συγγραφεὺς κάνει λάθος, γιατί τὸ κομπολόγι τοῦ γερουσιασταίνου ἦταν ἀπὸ μαῖορο κοράλλι, δηλαδὴ ἀπὸ γινώσκουσι).

«Ὁ Κανάρης εἶχε ὄφρος ἀμνηστίας. Πῶς;! Αὐτὸς λοιπὸν ἦταν ὁ διάσημος Φωκαῖος, ὁ πυρπολιτὴς ἐκείνος μετ' ὅσων σὺν ὅποιον ἐφενγαν οἱ Τονοκίκοι στόλοι καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποῖου θανατοῦσε ἀποτροπὴν ἢ Ἀλεξάνδρην; Ναι, ἦταν αὐτός, μὲ τὴν ὄρι μαυρισμένη καὶ τὸ δόγμα σκληρομένο ἀπὸ τοὺς πελαγίστους ἀνέμους, κοντόχοντρος, ρομφαλὸς ἀζομὴ, ἀσυνήθιστος μὲ τὴν νέα του δράσι, ἀναζητῶντας ἴσως τὸ φλογόφορο του καίρι... Εἶχε χορηματίζει ναύαρχος καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ναυτιωμάτων, ἀλλὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν ἄλλους γερουσιαστὴς. Ποτὲ δὲν ἔμαθα ἓνα γράφη. Διδάχτηκε μόνον νὰ χαράξῃ μὲ σημεία ἀθανάτοιστα τ' ὄνομά του. Ἦταν τότε ἐξήντα χρονῶν καὶ παρὰ τὴν φαινομενικὴν τὸν ἀμειβλότητα, ἡμίζονταν ὅτι δὲν ἦταν στερημένος ἀπὸ κάποια λεπτὰ εὐφροιά. Ὅταν τοῦ ἔβαναν ἐγκώμια γιὰ τὴ δόξα του δειχνότανε μετριοφροσύνη καὶ ἀπαντοῦσε δειλὰ-δειλὰ:

«— Ναι, ἔξοις τί γράφουν γιὰ μένα οἱ Εὐρωπαϊοὶ στὰ βιβλία τους».

«Ἦταν ὅραγες εὐλιχονίης ἢ μετριοφροσύνη του; Ἐγὼ τοῦλάχιστον τὸ πιστεύω».

Καὶ ὁ Γάλλος συγγραφεὺς ἐκθέτει τίς ἀσέβειες τὸν ἀπὸ τὴν ἀνάστησιν μὲ τὸν Κανάρη:

«Ὅσοι φορεῖ εὐρέθηκα, γράφει, ἀπέναντι ἀνδρῶν διασήμων γιὰ τὰ κατορθώματά τους, ἐδοκίμασα κάποια ἀπογοήτεια. Καθένας μας τοὺς φαντάζεται διαφορετικῶς ἀπ' ὅτι πραγματικῶς εἶναι. Προσπαθοῦμε νὰ πλάσουμε τὴν σωματικὴν τους ὑπόστασιν ἀνάλογη μὲ τὴν ψυχικὴν τους ιδιότητα. Νομίζουμε ὅτι τὸ θάρρος, ποὺ εἶναι κάλλος ψυχικὸ, ἔχει ἀναγκαστικὴ συνέλεια καὶ τὴν σωματικὴν ὁμορφίαν. Φανταζόμεστε ὅτι πρόκειται νὰ ἰδοῦμε τὸν Ἀχιλλεὺς ἢ τὸν Θησέα καὶ ἐκπληττόμαστε ποὺ βλέπομε ἓνα ἡλικιωμένο νοικοκυρὸν θεατρικὸ ἔργον, μὲ τὰ ματωμένα του καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ. Αὐτὸ εἶναι μὴ ἀντίθετος ποὺ προκαλεῖ ἐνόχλησιν καὶ δυσφορίαν. Γιὰ τοῦτο ἐκείτω τὸν Κανάρη καὶ δὲν μπορούσα νὰ πείσω τὸν ἑαυτὸ μου ὅτι ὁ γερουσιόφρων ἐκείνος ὁπῆρξεν κάποτε ὁ Πυρπολιτὴς ποὺ τὰ κατορθώματά του τὸν ἔβαναν ἀθάνατον. Τὸν εἶχα ὑπερβολικὰ μετριοφροσύνη. Θά ἐπροτιμοῦσα νὰ τὸν ἔβλεπα μὲ τίς βλαχόβαλτες καὶ τὴν φουρστανέλλα, μὲ τὴν κεντήν του φρέμελη

καὶ τὸ φρέσι μὲ τὴν φρόντα, ὅπως ἔβλεπα νὰ τὰ φοροῦν μοιχοὶ ὁπασπιστὰι τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος, ποὺ εἶχαν ἐπίσης ἀναδειχθεῖ ἀνδρείοι πολεμιστὰι στὰ πεδία τῶν μαζῶν».

Εἶπε φανερὸν δι' ὁ ἔξοις πρηνήτης, δὲν ἤξερε δι' ἡ ἔθνη καὶ φοροῦν τὴν ναυμάχον μας ἦταν ἡ βράκα, τὸ ἴδιο τιμητικὸν μὲ τὴν φουρστανέλλα τοῦ Μπότσοφ καὶ τοῦ Κοϊλοκορόνη.

Ὁ μεγάλος, ἀλλὰ καὶ τόσο ἀπείροξος καὶ μετριοφροσύνη Πυρπολιτὴς, ἔκ' ἡμέρας δὲν ἦταν ποτὲ ὁμιλητικός. Πρὸ πάντων ἀπέφευγε νὰ μὲν γιὰ τὰ κατορθώματά του. Ἐν τοῖς ἀπὸ τὰ πολλὰ παρακάτω ποὺ τοῦ ἔβαναν οἱ δύο συγγραφεῖς δέχτηκε νὰ τοὺς διηγήσῃ τὸ μεγαλοῦργμά του τῆς Χιο ποὺ ἡ λάμψις του εἶχε θαμνοῦσι βίον τὸν τότε ποίνοσοφο ζωῆς. Καὶ διηγήθηκε μὲ τὴν ἴδια στυλ ἀπιδόχη καὶ τὸ ἄλλο ἀνδραγαθμὰ του τῆς Τερέδου, ὅπου ἔβανεν μὴ ταχυτικὴ φουράδα, ἔξη μῆνης ἀργότερα.

Καὶ ὁ Νικάν γράφει:

«Τὸν ἀκούσα μὲ βαθύτι προσοχὴ καὶ στὸ τέλος δὲν ἀπέκρυψα τὸ θαυμασμό μου. Τότε ὁ Κανάρης μοῦ ἀπήντησε:

«— Στὶς τέτοιες ἐπιχειρήσεις πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἔξοις κατὰ νὰ κομμαντάρη καλά τὸ τιμὸν, γιατί ὅλα ἐξαπτόνται ἀπὸ μὴ στροφὴν του. Τὸ κυριώτερον εἶναι νὰ μὴ τὸ ἐμβόλον τῆς πλώρης ἢ ἡ ἀρὴν μὴς ἀντένας τοῦ πυρπολικοῦ μέσα σὲ μὴ μπουκαπόρτα τοῦ ἐχθρικοῦ πλοίου, πράγμα ποὺ δὲν εἶναι καὶ πολὺ δύσκολο. Καθὼς βλέπετε λοιπὸν δὲν ἔβαναν καὶ σπουδαία πράγματα.

Καὶ ἐπρόσθεσε σάν ἐπίλογο:

«— Ἄν δὲν εἶχαμε τὸν ἀνεμο κόντρα τὸν Αἰγυπτιακὸ στόλο τοῦ 1825 θά ἔβαναν τὸν Αἰγυπτιακὸ στόλο μέσα στὸ λιμάνι τῆς Ἀλεξάνδρειας» ἔτσι θά ἐμπόδιζε τὸν Ἰμπραὶμ Πασά νὰ βγάλῃ τὰ στρατεύματά του στὸ Μοριά. Μὰ ἡ Παναγία δὲν τὸ θέλει — προσκυνῶ τὴ χάρις τῆς!»

Τὸν Κανάρη εἶχε ἐπισκεφθῇ ἄλλοι καὶ ὁ μέγας Γερμανὸς ἱστορικός Βυρβόλν καὶ εἶχε μείνει κατεπληκτός γιὰ τὴν μετριοφροσύνην του. «Ὅταν τοῦ μιλοῦν καὶ τοὺς ἀδύλους του, γράφει ὁ Βυρβόλν, αὐτὸς κοκκινίζει σάν κορίτσι ἀπὸ τὴ στενοχωρία του».

Ὁ ποιητὴς Γεώργιος Παφίσης ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς ταχυτικῶς ἐπισκέπτες τοῦ Κανάρη στὸ ἐρημικὸν τοῦ τῆς Κυψέλης καὶ διηγότανε ποίησι γιὰ τὸν ἑνδοξοφύλο του. Μὰ μέσα βόηκε τὸν ἀγαθὸ ναύαρχο βαθὰ λυπημένο, σχεδὸν ἀπογοητευμένο, γιατί ἡ γυνὴ γυνᾶκα του εἶχε σφάξει ἐκεῖνο τὸ ποῦ ἔβανε κόκκορα ποὺ τοῦ τὸν εἶχαν γέρει ἀπὸ τὰ Φωρὰ καὶ ποὺ ὁ Κανάρης ποῖν τὸν ἀγαπᾶσε. «— Ἀχ, εἶπες ἡ ἐνδοχόμη! Τί ἔβανε! ἔτσι γὰρ ὁ Κανάρης. Μὰ ἄλλη μέρα ὁ Παφίσης θέλησε νὰ μάθῃ τὸ ἀκόρβον ἐκείνου καὶ τὸν ἐνδοχόμη ὁ Πυρπολιτὴς τῆς στυλ τοῦ ἐδιδάχοντος στὴν Τονοκίτικὴ ναυαρχίδα καὶ ἦταν ἑτοιμὸς νὰ βάλῃ φωτιά στὸν μπουκαπόρτα. Καὶ ὁ Φωκαῖος στοχοκατῆς ἀπάντησε μὲ ἀφέλεια:

«— Ἐμένα μέσα μου: Κωνσταντῆ! σὲ λυγὰ καὶ πειθῆς!»

Πράγματι, εἶπε γρηστοῦ δι' ὁ Κανάρης εἶχε τόση στυλ ἀνὰ τὸν τοῦ κεντῶν, ὅσοι ποιοτὸ ἐκκρίνησιν γιὰ τὴ Χιο, ἀνέβρε στὴν ἐκκλησίαν τῶν Φωρῶν, ἐξομολογήθη καὶ μετέλαβεν μὲ τοὺς 42 ἀντιτόφους του. Καὶ συνεδίχε νὰ εἶναι τὸ μεγάλο αὐτὸ σπῆ: «Τοῦμο ὅταν ἀνολογίζομαι νὰ ποῶ καὶ τοῖς μοῦ, γὰρ νὰ μὴν τοῖς μοῦ διατὸ ἐκείτω!» Γιὰ τοῦτο τ' ἀνδραγαθμὰ τὸν τὰ ἐκείτω μὲ θαυμαστὴ ἀταραξία, σὺν ἀνδραγαθῶν ἀπὸ οὐρανὸν καὶ γῆς, ὅταν ἡ μπουκαπόρτα ἔβανεν τὰ δὲν πυρπολίζα, κοτὰ στὰ δειλὰ παρακάτω τοῦ Μαρτῆρος καὶ τὰ κατόπιν ἀνίτη, φάνηκαν ἀξίωμα δύο Τονοκίτικες φουράδες ποὺ εἶναι στυλ ὅς ποδοκίκοι ἀπὸ τὸν Ὀθωμανικὸν ναύαρχο. Ἡ φουρά τῆς ἀρῆς νὰ καποκορδοῖν τὰ φαντασιακά πυρπολικά, ὁ κεντῶν ἦταν μεγάλος, οἱ ραῖτες ἐδιδάσαν καὶ παρακαλοῦσαν τὸν Κανάρη νὰ γρηστοῦν πῶς κοίμερβωτες. Μὰ ἐκεῖνος ἀπάντησε μὲ πείσμα:

— Σωθῆτε σίε, σὶτὶ στυλ καὶ κοίμερβωτες. Ἐγὼ θά τότε κάρω τὸν Καπολὶν Πασά!...

Καὶ τὸν ἔβανεν καὶ εἶπε σὺν ἀντιτόφους τοῦ τὸ ἀθάνατον ἐκεῖνο:

— Κεντᾶν, πειθῆς, εἶ ὅρα αὐτὸν ποιοτὸν!»

Ὁ Κανάρης μέλλοις πάντοτε μὲ πείσμα γιὰ τὴν ἀποτυχία του σὺν λιμὴ τῆς Ἀλεξάνδρειας, τὴν ὅταν ἀπιδόχε τὸν ἐνάντιον ἀνεμο καὶ γρηστοῦσα στὴν ἐκκρίνησιν θεᾶς στυλ. Μὲ τέτοιον πείσμα μίλησε κατὰ τὸ 1861 καὶ σὺν Αἰγυπτιακῶν τῆς Βασιλείας Ἀν Πέτρο ὅταν ὁ σπῆς ἐκείτως μονάρχης — ὁ τελευταῖος ἐσπεμμένος τοῦ Νέου Κόσμου — ἐπῆρσε στυλ στὴν Ἑλλάδα ἐπισκεφθῇ καὶ τὸν Κανάρη στὸ σπιτάκι του.

Κατὰ τὸν εὐφύλιον οἰκονομικὸν τοῦ Ἰουλίον 1863 ὁ γέρος Κανάρης ἐδοκίμασε μεγάλη θλίψη. Ὁ γέρος τὸν Ἀριστείδης, γεραίτος ἀξιωματικός τοῦ Πεδεκοῦ οἰκονομικῶς μετ' ὅσων στυλ τὸν Παλάτι ἀπὸ τίς σφαιρὸς τῆς συμμορίας τοῦ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΤΗΤΑ

ΤΥΡΑΝΝΟΛΟΓΙΑ...

Σενέκας και Νέρων. Τι εύχεται για τον εκούτο του ο Καλλιγούλας. Τό σπανιότερο πράγμα του κόσμου! Τύραννοι... τυραννισμένοι!... Ο τρόμος του Αριστίππου. Πώς διπλάμπωρονόταν την νύχτα!... Η προσευχή του άσκητη.

Ο ρωμαίος φιλόσοφος Σενέκας, μόλις έμαθε ότι ο Νέρων είχε αποφασίσει να θανατώσει ένα σωρό πολίτες, με την υποψία απλώς και μόνον ότι δεν το ήταν άφοσιωμένοι, έπληξε και τον ήρε έλπίζοντα· να ματαιώσει την εκτέλεση της άπανθρώπου αυτής απόφασης. Όταν αντελήφθη όμως ότι ο Νέρων ήταν άμετ ήπιος, έγύμισε και τού είπε:

— "Ο ι και αν κάμης, ός υς και αν συσσωρεύεις φόνους επί φόνων, αυτόν που είνε μοιραίον να σε διαδεχθή κάποτε στον θρόνο, δεν θα κατορθώσεις με κανένα τρόπο να τον εξαφανίσης!..

Ο τύραννος του Άργους Αριστίππος υ οφινιζόταν το πάν και τους πάντας—ώς και αυτούς τους σωματοφύλακάς του ακόμη! Κάθε βράδυ, μετά το δείπνον, έδωχε όλους τους φρουρούς και όλους τους ύπηρέτας του έξω από τή άνικτορα, εκλείδωνε μόνος του όλες τις πόρτες και τέλος, κλειδωνόταν κι' ό ίδος μέσα σ' ένα ψηλό δωμάτιο που είχε ως μόνον είσοδο μι καταπακτή, επάνω στην οποίαν... έτοποθετούσε, για πάν ένδεχόμενo, το κρεββάτι του!

Τις ίδες πεύπου π οφινιζέις ελίμβιβε κι' ό Κρόμβελ... Κ' αυτό λέγεται ζωή!...

Υπήρχε, κάποτε, στη Βιγδίτη, διηγεται ό Σιαδής, ένας γέρος άσκητής τον οποίον όλοι έσέβοντο έξαιρετικά. Τον θεοφορούσαν ως άγιο άνθρωπο, και είχαν μεγάλη πεποίθηση σ' ή δίναμη των προσευχών του.

Μιά μέρα, λοιπόν, ό τύραννος της Βιγδίτης Χοσχίς Ζοζέφ πήγε στον άσκητή αυτόν, και τον πρόσταξε:

— Προσευχώσου στο Θεό για μένα!

— Θε' μου! είπε τότε ό άσχος άνθρωπος ύψωνοντας τή χίρια πόν ουρανό, κάνε ώστε να παύσει να ύπλρχη στη γή ό Χοσχά: Ζοζέφ!...

— Δυστυχισμένε! Με καταίεπι;... φώναξε με όργη ό τύραννος.

— Διόλου, απήντησεν ό καλόγερος. Μου ζήτησες να προσευχηθώ για σένα. Κ' εγώ ζήτηρα από τον Θεό τή μεγαλύτερη χάρη που μπορεί να κάνη και στο λαό σου και σε σένα!...

Ο Καλλιγούλας είχε την έξης φράση διαρκώς στο στόμα του:

— Δεν με νοιάζει αν με μισούν. Άρκει να με τρέμουν!...

ήστον Κυριάκου, με τον οποίον είχε συνάγει έλεεινή συμμαχία ένα από τα τότε άτιμαζόμενα πολιτικά κόμματα!

Ο γέρος Πυροπόλητης, ως ύπουλος και Προωθηπουργός, έξηναρέθηκε τίμια κα' άφοσιωμένα την Παρούσα τον. Κατά το 1863 αυτός ήταν ό Πρόεδρος της Έπιτροπής που έπληξε στή λυία να προσφέρει το Στέμμα της Ελλάδος στον πρίγκιπα Γουλιέλμο—τόν κατόπι Γεώργιον Α'. Την τελενούα ύπηρεσία στην Ελλάδα τον ό Κοινοταγίνος Κατάργης προσέφερε σ'α 1877, όταν στην κοίσημ έκείνη περίοδος δέχτηκε ν' αναλάβη την προεδρία της Οικουμενικής Κυβερνήσεως. Άλλ' ό κόποι και ό κομματικές γκρίνιες τον έξηντίλησαν, άσρόωστος και πέθανε προωθηπουργός σ' ήλικία 87 ετών. Ο θάνατός τον ύπληξε ένδοξό πέρας.

Ο Βασιλεύς Κοινοταγίνος, κατά το 1922—όταν έταξείδευε στή Χίο και σ'α Παρά με τον 'Αβρόωφ, για τίς έσπές της Έκατοστατηρίδος του μεγαλογνήματος της Χου—διηγήθη σ'αυτός έπαύοντας το ύωρη-κτο δημοσιογράφους μι άνάμνησ' Του για τον Κατάργη:

— Όταν πέθανε ό Πυροπόλητης, είπες, ό Πατέρας μου με πήρε από το χέρι, μικρό παιδί τότε και πήγαμ στο σπίτι του, στην Κυρήνη. Μέσα σ'α σπίτι, είδα ένα γέρο νεκρό, έαλιωμένο σ' άσπρο φέρετρο, σ'οιοιμόνον με πολλά άνθη. Ο πατέρας μου μ'είπε: —Νέστο, αυτός είχε ό μέγας Κατάργης! Έπλησίασε και το φίλησε τα χέμα που ήταν δεμένα με άσπρο κορδέλλα.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΠΟΣ ΤΟΝ ΕΣΩΣΕ

Όταν ό Ναπολέων ό 3ος της Γαλλίας έκαμε το μέγα πραξικόπημα και από πρίγκηψ—πρόεδρος Δημοκρατίας που ήτο έως τότε—άνεκηρύχθη άυτοκράτωρ, έδωσε διαταγή να δι-αλυθή ή Έθνοσυνέλευσις και να συλληφθούν οι βουλευται δημοκρατικών κομμάτων.

Την ώρα που έγινοντο ή συλληψεις μιá κυρία έξύπνησε να ιδή επειγόντως τον διευθυντή της Άστυνομίας Παρισίων κ. Μωπά.

Περίεργος και λίγο ανήσυχος ό διευθυντής την έδέχθη.

— Κύριε διευθυντά, τού εί ε άμέσως ή κυρία, έρχομαι να σ'α ρωτήσω αν ό σύζυγός μου διατρέχει κανένα κίνδυνο. Είμαι ή σύζυγος του βουλευτού Π. Κ...

Ο Διευθυντής της άστυνομίας έκ'αξε έναν κατάλογο, του οποίου τ'α μισά όνόματα ήταν σημειωμένα με κόκκινο μολύβι και τ'α άλλα μισά με μπλε και γυρίζοντας στην κυρία της έδ'ίλωσε:

— Κυρία μου, έχω την εύχαρηστην να σ'α καθουχάσω και να σ'α βεβαιώσω ότι ό σύζυγός σας δεν πρόκειται να συλληφθή.

Η κυρία, νέα και ώραία, έδειξε έναν στυγμαιοδυσταγμό και έπειτα είπε:

— Δοιπόν κύριε Διευθυντά, εγώ έρχομαι να σ'α παρακαλέσω να τον συλλάβετε και μάλιστα όσον το δυνατόν ρηγορότερο!

Ο διευθυντής έμεινε κατάπληκτ.

— Είπατε να τον συλλάβουμε; ρώτησε.

— Μάλιστα... Είπε παράξενο το δ'άβημί μου, κ. Διευθυντά, τοσούτον μάλλον καθόσον ήγαπό ύπερβολικά τον άνδρα μου και θα έκανα το πάν για να τον σώσω. Άλλωστε και αυτό που κάνω αυτήν την στιγμή το κάνω άκριβώς για να τον σώσω από ένα μεγάλο κίνδυνο που διατρέχει... Για να με έννοήσετε πρέπει να σ'α πω ότι πρό όλιγου ήλθαν στο σπίτι μας μερικοί βουλευται για να τον πάρουν και να τον πείσουν να συμμετάσχη στην αντίστασι που πρόκειται να καμούν εναντίον της άστυνομίας. Φρέντσα φυσικά να τον έμπόδισω, με όλες ή παρακλήσεις μου πήραν χαμένες. Είπε αποφασισμένος να δ'άσχη... Γι'αυτό σ'α παρακαλώ να τον συλλάβετε. Αν συλληφθή δεν θα λάβη μέρος σ'α φασαρίες αυτές. Έτσι και ή ύπόληψή του θα σωθή και ή ζωή του δεν θα κινδυνεύση, γιατί έλπίζω ότι έπειτα από λίγες μέρες θα άπολυθή.

Ο διευθυντής της άστυνομίας έδίσταξε ακόμη.

— Μά... ξεύρετε, κυρία μου, τής είπε, ό σύζυγός σας δεν έχει κάνει τίποτε που να δικαιολογή την ύλληψή του.

— Τό ξέρω... Αυτό όμως άκριβώς, το ότι δηλαδή τον θεωρείτε άκίνδυνο, θα τον κάνη, από πέσμα, να συμμετάσχη στο κίνημα των Δημοκρατικών. Σ'α παρακαλώ λοιπόν συλλάβετε τον, δώστε μου και την άδεια να πηγαίνω να τον βλέπω σ'α φυλακή και θα σ'α είμαι άπείρως εύγνώμων.

Ο Διευθυντής της άστυνομίας δεν έδίστασε περισσότερο.

— Έχετε δίκαιο κυρία μου, είπε, ό σύζυγός σας θα συλληφθή.

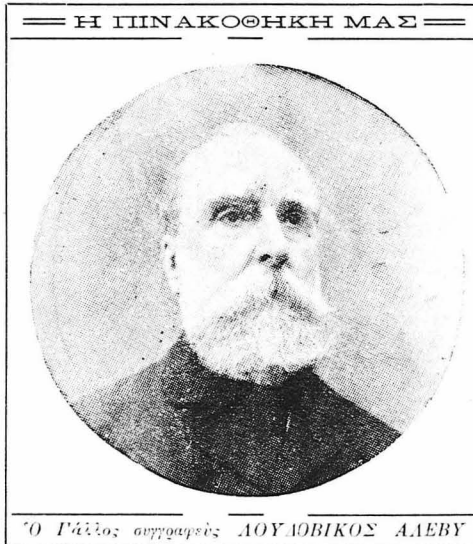
Πράγματι δέ έπειτα από μισήν ώρα ό βουλευτής Π. Κ... συλαμβάνετο είς το σπίτι του, έμπρός στην γυναίκα του, ή όλοια δεν παρέλειψε να χύση και... τα σχετικá δάκρυα άπελπίσας για την ύλληψή του!...

Κατά βάθος όμως ήταν ήσυχη. Τον είχε σώσει!...

✱

Οί έπιζόντες τούς νεκρούς έλ'ι μακρόν θνητοί και μόνη ή νεκρόσυσις έπ'ι τών τάφων θάλλει.

Δ. Παπαρηγόπουλος

Ο Γάλλος συγγραφέας ΔΟΥΒΙΚΟΣ ΑΔΕΒΥ